

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä sekä tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä sekä tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta (HE 116/2015 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Eduskunta-aloite

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavan aloitteen:

- Lakialoite LA 23/2015 vp Eeva-Johanna Eloranta sd ym. Lakialoite laiksi tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- ylitarkastaja Tanja Müller, liikenne- ja viestintäministeriö
- hallitussihteeri Janne Mänttari, liikenne- ja viestintäministeriö
- lakimies Hanna Heiskanen, Viestintävirasto
- päällikkö Petri Lehikoinen, Viestintävirasto
- erityisasiantuntija Päivi-Maria Virta, Viestintävirasto
- lakimies Natalia Lumme, Energiavirasto
- laboratorionjohtaja Tommi Toivonen, Säteilyturvakeskus
- erityisasiantuntija Simo Tanner, Suomen Kuntaliitto
- Senior Advisor Markku Lamminluoto, DNA Oy
- osastopäällikkö Rami Peltosaari, Elisa Oyj
- toimitusjohtaja Tuomo Puhakainen, Saimaan Kuitu Oy
- toimitusjohtaja Timo Lehtimäki, Suomen Erillisverkot Oy
- Senior Legal Counsel Mika Enäjärvi, TeliaSonera Finland Oyj
- johtaja Kenneth Hänninen, Energiateollisuus ry
- lakiasioiden päällikkö Marko Lahtinen, FiCom ry
- lakimies Jussi Mäkinen, FiCom ry
- päälakimies Jenni Hupli, Suomen Kiinteistöliitto ry
- apulaisjohtaja Mika Rontu, Suomen Vesilaitosyhdistys ry
- sihteeri Jussi Jäykkä, Sähköherkät ry

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2016 vp

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Pirkanmaan liitto
- Huoltovarmuuskeskus
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Helsingin kaupunki
- Gasum Oy
- Keypro Oy
- Länsimetro Oy
- lakiasioiden päällikkö Marko Lahtinen, FiCom ry
- apulaisjohtaja Mika Rontu, Suomen Vesilaitosyhdistys ry
- Finnet-liitto ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- työ- ja elinkeinoministeriö
- ympäristöministeriö
- Liikennevirasto
- johtaja Kenneth Hänninen, Energiateollisuus ry

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITE

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja käytöstä sekä muutettavaksi tietoyhteiskuntakaarta. Ehdotetulla lainsäädännöllä pantaisiin täytäntöön toimenpiteistä nopeiden sähköisten viestintäverkkojen käyttöönoton kustannusten vähentämiseksi annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi. Esityksellä edistettäisiin digitaalisten palveluiden ja toimintojen kehittymistä alentamalla erityisesti nopeiden viestintäverkkojen ja niiden toiminnan edellytyksenä olevien luotettavien sähköverkkojen rakentamiskustannuksia.

Ehdotettu lainsäädäntö koskisi yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisiä verkkoja. Viestintä-, energia-, vesihuolto- ja liikenneverkkojen omistajat ja haltijat eli verkkotoimijat veloitettaisiin suostumaan tietyin edellytyksin toisen verkkotoimijan yhteiskäyttöpyyntöön, joka koskee verkkoihin kuuluvia rakenteita ja rakennelmia. Yhteiskäytöstä maksettaisiin kohtuullinen korvaus. Lisäksi verkkotoimijan olisi tietyin edellytyksin suostuttava rakentamaan verkko yhdessä toisen verkkotoimijan kanssa. Yhteisrakentamisen edellytyksenä olisi, että yhdenkään osapuolen kustannukset eivät lisääntyisi erillsrakentamiseen verrattuna. Ehdotettua lainsäädäntöä sovellettaisiin yhteistoimintaan, jonka vähintään yhtenä osapuolena on viestintäverkko. Viestintävirasto vastaisi yhteistoimintaa koskevasta riidanratkaisusta. Yhteistoimintaa koskevilla ehdotuksilla ei olisi vaikutusta verkkojen rakentamiseen tai käyttöön liittyviin rakentamis-, lupa- tai työturvallisuusmääräyksiin.

Verkkotoimijoiden ja viranomaisten tulisi toimittaa hallussaan olevat verkkotiedot sekä kaikkia suunniteltuja verkkohankkeita koskevat tiedot tietoja tarvitsevien saataville erityisen keskitetyn tietopisteen kautta. Keskitettynä tietopisteenä toimisi Viestintävirasto, joka voisi laissa säädetyin perustein rajoittaa tietojen luovutusta esimerkiksi kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi.

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2016 vp

Kiinteistön tai rakennuksen sisäinen viestintäverkko tulisi rakentaa uudisrakentamisen tai merkittävämpien peruskorjausten yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2016.

Lakialoite

Lakialoitteessa LA 23/2015 vp ehdotetaan tietoyhteiskuntakaareen (917/2014) muutoksia, jotka koskevat muun muassa tukiasemien ja radiomastojen sijoittamista, sijaintitietojen julkisuutta sekä sijoittamissuunnitelman tekemistä ja sen tiedoksi antamista eri tahoille.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Valiokunta pitää hyvänä, että esityksellä pyritään edistämään verkkoinfrastruktuuria koskevien tietojen nykyistä tehokkaampaa hyödyntämistä ja erityisesti yhteistyötä viestintä- ja sähköverkkojen rakentamisessa. Ehdotuksilla voidaan edesauttaa osaltaan viestintäverkkojen rakentamishankkeiden etenemistä ja helpottaa uusien hankkeiden liikkeellelähtöä.

Asiantuntijakuulemisessa on tuotu yhtenä näkemyksenä esille, että esitys on omiaan lisäämään verkkotoimijoiden hallinnollista taakkaa. Valiokunta painottaa, että sääntelyn toimeenpanossa tulee pyrkiä kaikkiin keinoin ylimääräisten tai päällekkäisten velvoitteiden välttämiseen sekä hallinnollisen taakan minimoimiseen.

Yhteisrakentaminen

Yhteisrakentamisella voidaan parhaimmillaan alentaa selkeästi yhteisrakentamisen osapuolten kustannuksia. Valiokunta pitää hyvänä, että yhteisrakentamisen kautta voidaan vähentää esimerkiksi tarvetta toistuviin tieverkkojen avaamisiin, kun useampia verkkoja voidaan rakentaa samalla kertaa. Valiokunta pitää myös hyvänä, että yhteisrakentaminen saattaa luoda erityisesti pienemmille verkkotoimijoille uusia mahdollisuuksia, ja korostaa, että sääntelyn toimeenpanossa on löydettävä oikeudenmukainen tasapaino pienten ja suurten toimijoiden intressien välille.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että esityksen mukaan yhteisrakentamisvelvollisuuden edellytyksenä on, että kummankaan verkkotoimijan rakentamiskustannukset eivät nouse erillisrakentamiseen verrattuna. Saadun selvityksen mukaan esityksen mukaisella kustannusten jaon mallilla pystytään määrittämään osapuolten kustannukset tasapuolisesti ja siten, että yhteisrakentamisesta enemmän hyötyvä taho kantaa tässä suhteessa myös suuremman osan kustannuksista. Viime kädessä mahdollisessa riitatilanteessa Viestintäviraston tulee huolehtia siitä, että yhteisrakentamisen kustannukset jakautuvat oikeudenmukaisesti.

Valiokunta kannustaa verkkotoimijoita yhteisrakentamisen lisäämiseen yhteiskunnan kokonaisyötyjen varmistamiseksi. Valiokunta pitää hyvänä käytäntönä, että sen saaman selvityksen mukaan esimerkiksi Länsimetron suunnittelussa ja rakentamisessa on jo alusta asti otettu huomioon muiden verkkojen rakentamista koskevat tarpeet. Valiokunta katsoo, että energiaverkkojen tä-

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2016 vp

män hetkinen maakaapeliin varsin nopea rakentamistahti tulee pyrkiä hyödyntämään viestintäverkkojen rakentamisessa siten, että viestintäverkkoja saadaan toteutettua aiempaa edullisemmin.

Viestintäpalvelut, energianjakelu ja vesihuolto ovat kansalaisille välttämättömiä hyödykkeitä, joiden saatavuuden turvaamiseksi on lähtökohtaisesti tarpeen mahdollistaa näiden palvelujen tarjoamiseksi tarvittavien verkkojen sijoittaminen laissa säädetyin edellytyksin tarvittaessa myös alueiden tai rakennusten omistussuhteiden sitä estämättä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan esitys ei muuta tätä koskevaa sääntelyä. Valiokunta kuitenkin korostaa maanomistajille kuuluvien oikeuksien turvaamisen tarvetta myös yhteisrakentamisen toteuttamisessa ja verkkoja koskevia sijoittamispäätöksiä tehtäessä.

Valiokunta korostaa, että viestintäverkkojen rakentamisen edistämiseksi keskeisenä lähtökohtana myös jatkossa on välttämätöntä pitää teknologianeutraalisuutta ja sen mahdollistamaa joustavuutta myös teknologian kehittyessä. Sekä langattomien että kiinteiden verkkojen käytölle ja rakentamiselle on olemassa selkeä tarve, ja myös langattomien verkkojen hyödyntämisen kannalta on tärkeää, että kiinteän verkon rakentamista saadaan edistettyä.

Keskitetty tietopiste

Valiokunta pitää keskitetyn tietopisteen perustamista kannatettavana. Valiokunta kuitenkin toteaa, että järjestelmän käytännön toteutus tulee olemaan monella tavoin haasteellista. Verkkoinfrastruktuuria koskeva tieto on sen luonteista, että näitä tietoja on teoriassa mahdollista käyttää myös rikollisiin tai yhteiskunnan turvallisuutta vaarantaviin tekoihin. Tästä syystä valiokunta korostaa, että tietopisteen tekninen toteutus, tietojen luovuttaminen ja tietojen muu hyödyntäminen tulee olla suunniteltu ja toteutettu kaikilta osin täyttämään korkean tietoturvallisuuden vaatimukset. Tietopisteen käytettävyyden ja turvallisuuden välillä on löydettävä tasapaino, jossa yhteiskunnan turvallisuus ei missään olosuhteissa vaarannu.

Asiantuntijakuulemisissa on tuotu esille, että verkkotoimijoille aiheutuu kustannuksia muun muassa tietojen toimittamisesta keskitettyyn tietopisteeseen sekä tähän tarvittavista tietojärjestelmä- yms. muutoksista johtuen. Valiokunta painottaa, että sekä tietopisteen suunnittelussa ja toteuttamisessa että muutoinkin sääntelyn käytännön toimeenpanossa tulee huolehtia kustannusten pysymisestä mahdollisimman matalina, jotta yhteisrakentamisesta saatavissa olevat kustannus-hyödyt eivät tätä kautta pienene.

Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että esityksen vaikutuksia turvallisuuden ja kustannusvaikutusten osalta seurataan tiiviisti ja tarvittaessa mahdollisiin ongelmiin reagoidaan tehokkaasti.

Koska sääntelyn soveltamisalan piiriin kuuluvia erilaisia verkkotoimijoita on lukumääräisesti varsin paljon, toimijat tarvitsevat tietoa ja myös käytännön ohjeistusta siitä, mitä laissa asetettavat keskitettyyn tietopisteeseen liittyvät vaatimukset juuri heidän kannaltaan tarkoittavat. Ohjeistusta tullaan tarvitsemaan myös sen vuoksi, että eri toimijat osaavat jatkossa pyytää juuri heidän toiminnassaan hyödyllisiä tietopisteestä saatavilla olevia tietoja.

Valiokunta pitää erittäin hyvänä, että tietopisteen verkkojen sijaintia koskevia tietoja voidaan hyödyntää myös verkkojen toimintavarmuuden kehittämisessä ja niillä voidaan ehkäistä myös

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2016 vp

verkkojen rakentamisen yhteydessä syntyviä tahattomia vahinkoja. Viime vuosien sääilmiöistä johtuvien laajojen sähkökatkosten ja viestintäverkkojen häiriöiden taloudelliset ja muut vaikutukset ovat olleet mittavia, ja valiokunta pitää tärkeänä, että näihin ongelmiin pyritään löytämään jatkossa myös uusia toimivia ratkaisuja.

Valiokunta toistaa aiemman kantansa, jonka mukaan viestintämarkkinoiden sääntelyssä tulee pyrkiä myös jatkossa keskeisinä lähtökohtina sääntelyn ja hallinnollisen taakan vähenemiseen, palvelukehityksen mahdollistamiseen sekä alan investointien edistämiseen.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin muutosehdotuksin.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

7 §. Tiedonantovelvollisuus. Pykälän kaksi ensimmäistä momenttia ovat teknisestä virheestä johtuen yhdistyneet hallituksen esityksessä. Valiokunta ehdottaa, että esityksen 1 momentti erotetaan kahdeksi erilliseksi momentiksi siten, että hallituksen esityksen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi. Asiantuntijakuulemisessa on tullut esille toisistaan eroavia tulkintoja siitä, onko julkisyhteisöllä esityksen mukaan velvollisuus muuttaa sen hallussa olevat tiedot digitaaliseen muotoon. Tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi valiokunta ehdottaa, että pykälän 2 momenttiin kirjataan nimenomaisesti, että julkisyhteisöllä ei ole velvollisuutta muuttaa 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja digitaaliseen muotoon. Valiokunnan käsityksen mukaan tämä vastaa esityksen tarkoitusta.

9 §. Paikan päällä tehtävät selvitykset. Valiokunta ehdottaa, että 1 momenttiin sisältyvään pykäläviittaukseen tehdään teknisluonteinen korjaus.

10 §. Valvonta ja erimielisyyksien ratkaiseminen. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 momentista poistettavaksi säännöksen, joka sisältyy pykälään kahteen kertaan lähes saman sisältöisenä. Muutoksella ei vaikuteta lakiehdotuksen sisältöön.

13 §. Viestintäviraston oikeus antaa määräyksiä. Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille huoli siitä, että Viestintäviraston myöhemmin antamat määräykset saattavat aiheuttaa verkkotoimijoille huomattaviakin kustannusvaikutuksia. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotettu määräyksenantovaltuus on käytännössä välttämätön Viestintävirastolle laissa säädetyn tehtävän toteuttamiseksi. Valiokunta kuitenkin ehdottaa, että säännöstä täsmennetään siten, että tarkemmat määräykset voivat selkeästi koskea vain teknisiä seikkoja.

Lisäksi valiokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että järjestelmän käytännön toimivuuden ja hyödynnettävyyden kannalta on tärkeää, että keskitettyyn tietopisteeseen toimitettavat tiedot ovat vähimmäissisällöltään riittävän yhteismitallisia. Tästä syystä valiokunta ehdottaa, että Viestintävirasto voisi antaa määräyksiä myös tietojen vähimmäissisällöstä. Valiokunta toteaa, että lähtökohtaisesti vähimmäissisältö tulee määritellä siten, että kaikki toimijat pystyvät kohtuullisin toimenpitein täyttämään nämä vaatimukset. Vähimmäissisältö tulee myös rajata siten,

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2016 vp

että vähintään edellytettävät tiedot ovat välttämättömiä keskitetyn tietopisteen toiminnan ja taroituksen kannalta. Erityisen tärkeää on huolehtia siitä, että vähimmäissisällössä otetaan huomioon erilaisten verkkojen, kuten viestintä-, energia- ja vesihuoltoverkkojen, toisistaan osin selkeästikin eroavat tekniset yms. ominaispiirteet. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotus on hyvin tärkeä yhteisrakentamisen toimivuuden ja tietopisteen tavoitteiden toteutumisen kannalta.

Lakialoite

Valiokunta on kuullut lakialoitteesta asiantuntijoita hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä. Asiantuntijakuulemisessa saadun selvityksen mukaan ehdotetuilla muutoksilla olisi aloitteen tavoitteiden kannalta osin myös ristiriitaisia vaikutuksia ja ehdotukset saattaisivat tulevaisuudessa vaikeuttaa myös uuden verkkoteknologian käyttöönottoa. Valiokunta pitää joka tapauksessa selvänä, että ehdotetun kaltaisten muutosten toteuttaminen vaatisi laajamittaisempaa asian vaikutusten arviointia. Näin ollen valiokunta ehdottaa, että eduskunta hylkää lakialoitteeseen LA 23/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Valiokunta toistaa aiemman kantansa, jonka mukaan se pitää tärkeänä, että sähköisessä viestinnässä käytettävien laitteiden ja tekniikoiden mahdollisia terveysvaikutuksia seurataan ja tutkitaan edelleen, jotta mahdolliset syy-seuraussuhteet voidaan joko teollisesti osoittaa tai sulkea pois.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 116/2015 vp sisältyvän 2. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 116/2015 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hylkää lakialoitteeseen LA 23/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2016 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään viestintäverkkojen sekä energia-, liikenne- ja vesihuoltoverkkojen yhteisrakentamisesta ja -käytöstä. Lakia sovelletaan vain, jos yhteistoiminnan osapuolena on viestintäverkko. Lisäksi tässä laissa säädetään tietojen toimittamisesta keskitettyyn tietopisteeseen.

Jos tietoyhteiskuntaaressa (917/2014) tai laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueella annetussa laissa (1186/2009) on tästä laista poikkeavia säännöksiä, niitä sovelletaan tämän lain asemesta.

Tätä lakia ei sovelleta niihin verkkotoimijoihin, joiden toiminta kohdistuu vähäiseen käyttäjämäärään, on alueellisesti suppeaa ja taloudellisesti vähämerkityksellistä. Tätä lakia ei myöskään sovelleta julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain (10/2015) soveltamisalaan kuuluvaan turvallisuusverkkotoimintaan.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) viestintäverkolla tietoyhteiskuntaaaren 3 §:n 39 kohdassa tarkoitettua verkkoa;
- 2) energiaverkolla kaasu-, lämpö-, jäähdytys- ja sähköverkoja sekä muita näihin verrattavia verkkoja;
- 3) liikenneverkolla maanteitä, katuja, yksityisteitä, rautateitä, satamia ja lentoasemia tai muita näihin verrattavia liikennealueita;
- 4) vesihuoltoverkolla jätevesiviemäriverkkoa ja hulevesiviemäriverkkoa;
- 5) fyysisellä infrastruktuurilla rakennetta, rakennelmaa, rakennusta tai niiden osaa, johon on tarkoitus sijoittaa muita verkon osia ilman, että siitä itsestään tulee aktiivinen verkon osa;
- 6) verkkotoimijalla lain soveltamisalaan kuuluvan verkon tai siihen liittyvän fyysisen infrastruktuurin omistajaa tai haltijaa taikka teleyritystä, ei kuitenkaan asunto-osakeyhtiötä, keskinäistä kiinteistöosakeyhtiötä tai niihin verrattavaa yhteisöä;

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2016 vp

7) kriittisellä infrastruktuurilla fyysistä infrastruktuuria tai verkkoa taikka näiden osaa, jonka vaarantuminen olisi omiaan aiheuttamaan merkittävää yleistä vaaraa tai kansallisen turvallisuuden heikentymistä.

3 §

Yhteiskäyttö

Verkkotoimija on velvollinen luovuttamaan käyttöoikeuden fyysiseen infrastruktuuriinsa oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin toisen verkkotoimijan kirjallisesta pyynnöstä. Verkkotoimijan on pyynnössä määriteltävä hanke aikatauluineen sekä tarvitsemansa verkon osat. Jos pyyntö ei ole riittävän yksilöity, verkkotoimijan on viipymättä pyydettävä pyynnön esittänyttä verkkotoimijaa täydentämään pyyntöään. Verkkotoimija voi kieltäytyä myöntämästä käyttöoikeuden fyysiseen infrastruktuuriinsa vain, jos kieltäytymiselle on jokin seuraavista perusteista:

- 1) fyysisen infrastruktuurin tekninen soveltumattomuus yhteiskäyttöön;
- 2) verkkotoimijan oma käyttö ja kohtuullinen tuleva tarve;
- 3) yleisen tai kansallisen turvallisuuden vaarantuminen;
- 4) muiden samassa fyysisessä infrastruktuurissa tarjottavien palvelujen vaarantuminen.

Verkkotoimijan on vastattava kirjallisesti 1 momentissa tarkoitettuun pyyntöön kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta sekä perusteltava mahdollinen kieltäytymisensä. Jos verkkotoimija kieltäytyy myöntämästä käyttöoikeuden fyysiseen infrastruktuuriinsa, jättää vastaamatta käyttöoikeuspyyntöön edellä mainitussa määräajassa tai jos käyttöoikeuden ehdoista ei päästä sopimukseen kahden kuukauden kuluessa käyttöoikeuspyynnön vastaanottamisesta, verkkotoimija voi saattaa asian Viestintäviraston ratkaistavaksi.

Jos käyttöoikeuspyyntö kohdistuu kolmannen osapuolen alueelle sijoitettuun fyysiseen infrastruktuuriin, pyynnön esittäjä vastaa tarpeellisen käyttöoikeuden hankinnasta.

4 §

Yhteisrakentaminen

Verkkotoimijan on suostuttava toisen verkkotoimijan fyysisen infrastruktuurin yhteisrakentamista ja verkkojen yhteisrakentamista koskevaan pyyntöön oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin. Pyyntö on esitettävä kirjallisena ja yksilöitynä. Kohtuulliseen pyyntöön on suostuttava, jollei yhteisrakentaminen:

- 1) lisää verkkotoimijoiden kustannuksia erillirakentamiseen verrattuna;
- 2) koske vähäistä rakennushanketta; tai
- 3) vaaranna verkon turvallisuutta tai verkon käyttöä aiottuun tarkoitukseen.

Yhteisrakentamista koskeva pyyntö on jätettävä mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja viimeistään kuukautta ennen kuin hankkeeseen haetaan lupaa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Jollei toisin sovita, yhteisrakentamisesta aiheutuvat kustannukset jaetaan verkkotoimijoiden kesken erillirakentamisesta aiheutuvien arvioitujen kustannusten suhteessa.

Jos verkkotoimija kieltäytyy täyttämästä toisen verkkotoimijan yhteisrakentamista koskevaa pyyntöä tai jos ehdoista ei päästä sopimukseen kuukauden kuluessa yhteisrakentamista koskevan pyynnön vastaanottamisesta, verkkotoimija voi saattaa asian Viestintäviraston ratkaistavaksi.

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2016 vp

5 §

Keskitetty tietopiste

Viestintäviraston tehtävänä on huolehtia, että tarjolla on helppokäyttöinen ja tietoturvallinen keskitetty tietopiste, jonka kautta annetaan ilman aiheetonta viivytystä digitaalisessa muodossa tiedot:

- 1) verkkojen fyysisestä infrastruktuurista;
- 2) suunnitelluista rakennustoista;
- 3) rakentamiseen liittyvistä lupamenettelyistä;
- 4) kaapeleiden, putkien ja niihin verrattavien aktiivisten verkon osien sijainneista.

Tietoja ei kuitenkaan tarvitse antaa siltä osin kuin tietojen antamisen voidaan katsoa vaarantavan:

- 1) verkkojen tietoturvallisuutta;
- 2) yleistä tai kansallista turvallisuutta;
- 3) yritys- ja liikesalaisuuksia.

Edellä 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettujen tietojen antamisesta perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Viestintävirastolta. Oikaisu-menettelystä säädetään hallintolaisissa (434/2003).

6 §

Keskitetyn tietopisteen toiminnan järjestäminen

Viestintävirasto voi hoitaa 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua tehtävää itse tai hankkia sen palveluna ulkopuoliselta palveluntuottajalta edellyttäen, että palveluntuottajalle siirrettävät tehtävät ovat luonteeltaan teknisiä ja avustavia. Palveluntuottaja ei saa käyttää tehtävää hoitaessaan saamia tietoja hyväksi muussa liiketoiminnassaan.

Palveluntuottajan palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan 5 §:n 1 momentin mukaisia tehtäviä. Palveluntuottajan palveluksessa olevan henkilön on 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), hallintolaisissa (434/2003), arkistolaisissa (831/1994), kielilaisissa (423/2003) ja saamen kielilaisissa (1086/2003) säädetään. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

7 §

Tiedonantovelvollisuus

Verkkotoimijan on annettava keskitetyn tietopisteen kautta saataville 5 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot ja niitä koskevat muutokset digitaalisessa muodossa ja ilman aiheetonta viivytystä. ~~Verkkotoimijan on tarvittaessa annettava omaa toimintaansa koskevat 5 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot suoraan toisen verkkotoimijan kirjallisesta pyynnöstä. Tiedot on luovutettava kahden kuukauden kuluessa kirjallisen pyynnön vastaanottopäivästä oikeudenmukaisin ja kohtuullisin~~

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2016 vp

~~ehdoin. Verkkotoimija voi kieltäytyä tietojen antamisesta 5 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla perusteilla.~~

Verkkotoimijan on tarvittaessa annettava omaa toimintaansa koskevat 5 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot suoraan toisen verkkotoimijan kirjallisesta pyynnöstä. Tiedot on luovutettava kahden kuukauden kuluessa kirjallisen pyynnön vastaanottopäivästä oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin. Verkkotoimija voi kieltäytyä tietojen antamisesta 5 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla perusteilla. Julkisyhteisöllä ei ole velvollisuutta muuttaa 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja digitaaliseen muotoon. (Uusi 2 mom.)

Julkisyhteisön, jolla on hallussaan digitaalisessa muodossa 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, on annettava nämä tiedot ja niitä koskevat muutokset keskitetyn tietopisteen kautta saataville kahden kuukauden kuluessa tietojen vastaanottopäivästä, jos tiedot eivät ole muutoin saatavilla keskitetyn tietopisteen kautta. Määräaikaa voidaan pidentää enintään yhdellä kuukaudella, jos se on tarpeen toimitettujen tietojen luotettavuuden varmistamiseksi.

Jos tässä pykälässä säädetystä velvollisuudesta syntyy riitaa, se, jonka oikeutta tai etua asia koskee, voi saattaa asian Viestintäviraston ratkaistavaksi.

8 §

Poikkeukset tiedonantovelvollisuuteen

Edellä 7 §:ssä säädetty tiedonantovelvollisuus ei koske fyysistä infrastruktuuria, joka ei teknisesti sovellu yhteiskäyttöön, eikä kriittistä infrastruktuuria.

9 §

Paikan päällä tehtävät selvitykset

Verkkotoimijan on toisen verkkotoimijan kirjallisesta pyynnöstä tarvittaessa sallittava paikan päällä tehtävät selvitykset, jotka kohdistuvat sen fyysisen infrastruktuurin yksittäisiin osiin. Verkkotoimija voi kieltäytyä paikan päällä tehtävistä selvityksistä 5 §:n 23 momentissa tarkoitetuilla perusteilla.

Pyyntöön on annettava kirjallinen vastaus kuukauden kuluessa 1 momentissa tarkoitettun pyynnön vastaanottopäivästä.

Jos tässä pykälässä säädetystä velvollisuudesta syntyy riitaa, se, jonka oikeutta tai etua asia koskee, voi saattaa asian Viestintäviraston ratkaistavaksi.

10 §

Valvonta ja erimielisyyksien ratkaiseminen

Viestintäviraston tehtävänä on valvoa tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamista, jollei tässä laissa muuta säädetä. ~~Viestintävirasto voi velvoittaa sen, joka rikkoo tätä lakia tai se nojalla annettuja määräyksiä, korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä kohtuullisessa määräajassa.~~ Viestintäviraston on edistettävä verkkotoimijoiden yhteistyötä sekä pyrittävä ratkaisemaan verkkotoimijoiden väliset erimielisyydet ensisijaisesti sovittelemalla. Viestintäviraston on poikkeuksellisia olosuhteita lukuun ottamatta tehtävä päätös neljän kuukau-

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2016 vp

den kuluessa asian vireille tulosta 3 §:ssä tarkoitetussa asiassa ja kahden kuukauden kuluessa asian vireille tulosta 4 §:ssä, 7 §:ssä ja 9 §:ssä tarkoitetussa asiassa.

Jos joku rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä, Viestintävirasto voi velvoittaa hänet korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä **kohtuullisessa määräajassa**. Päätöksen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko tai uhka, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka että tekemättä jätetty toimenpide teetetään asianomaisen kustannuksella. Uhkasakosta, keskeyttämissuhasta ja teettämissuhasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

11 §

Riidanratkaisua tukeva asiantuntijaryhmä

Viestintävirasto asettaa asiantuntijaryhmän, jonka tehtävänä on avustaa Viestintävirastoa erimielisyyksien ratkaisemisessa. Työryhmässä ovat edustettuina 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen verkkojen ja tämän lain soveltamisen kannalta keskeiset toimialat sekä niillä toimivat viranomaiset.

Sen lisäksi mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, Viestintävirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa työryhmän jäsenelle tarvittavia tietoja, jos tiedot ovat välttämättömiä ryhmän tehtävien hoitamiseksi eivätkä sisällä luottamuksellisia viestejä tai välitystietoja.

Työryhmän jäsenene sovelletaan tämän pykälän mukaisissa tehtävissä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

12 §

Viestintäviraston tiedonsaantioikeus

Viestintävirastolla, on tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan oikeus saada tehtäviensä suorittamiseksi tarvittavat tiedot salassapitosäännösten estämättä niiltä, joiden oikeuksista ja velvollisuuksista tässä laissa säädetään tai jotka toimivat näiden lukuun.

Tiedot on luovutettava maksutta ja ilman aiheetonta viivytystä ja viranomaisen pyytämässä muodossa.

13 §

Viestintäviraston oikeus antaa määräyksiä

Viestintävirasto voi antaa tarkempia **teknisiiä** määräyksiä 7 §:ssä tarkoitettujen tietojen **vähimmäissisällöstä**, digitaalisesta muodosta sekä niiden käsittelyssä ja siirtämisessä tarvittavien järjestelmien yhteen toimivuudesta ja tietoturvasta.

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2016 vp

14 §

Valitus

Viestintäviraston oikaisuvaatimukseen antamaan ja muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Viestintävirastolla on oikeus hakea valittamalla muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut Viestintäviraston 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai muuttanut sitä.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

15 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 5 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tietojen on kuitenkin oltava saatavilla keskitetyn tietopisteen kautta vasta 1 päivänä tammikuuta 2017.

2.

Laki

tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) 111 ja 249 § sekä
lisätään lakiin uusi 249 a § seuraavasti:

111 §

Käyttöoikeus kiinteistön tai rakennuksen sisäiseen verkkoon

Asunto-osakeyhtiöllä, kiinteistöosakeyhtiöllä ja niihin verrattavalla yhteisöllä, joka omistaa tai hallinnoi sellaista kiinteistön sisäistä tai usean kiinteistön välistä kiinteää viestintäverkkoa, joka on liitetty yleiseen viestintäverkkoon, on velvollisuus luovuttaa tilaajan valitsemalle teleyritykselle syrjimättömin ehdoin käyttöoikeus kiinteistön tai kiinteistöryhmän sisäisen viestintäverkon vapaana olevaan kapasiteettiin viestintäpalvelun välittämiseksi kiinteistössä tilaajan päätelaittei-

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2016 vp

siin. Käyttöoikeuden saaneella teleyrityksellä on oikeus liittää yleinen viestintäverkkonsa kiinteistön tai rakennuksen sisäiseen viestintäverkkoon.

Jos käyttöoikeudesta ei päästä sopimukseen kahden kuukauden kuluessa käyttöoikeutta koskevan pyynnön vastaanottamisesta, osapuolet voivat saattaa asian Viestintäviraston ratkaistavaksi. Viestintäviraston on tehtävä päätös kahden kuukauden kuluessa asian vireille tulosta.

249 §

Kiinteistön tai rakennuksen fyysisen infrastruktuurin ja sisäisen verkon suunnittelu ja rakentaminen

Yleiseen viestintäverkkoon liitettävän kiinteistön tai rakennuksen sisäisen viestintäverkon on täytettävä tämän lain vaatimukset. Kiinteistön tai rakennuksen sisäinen viestintäverkko on suunniteltava mahdollisuuksien mukaan siten, että 111 §:ssä tarkoitettu tilaaja voi valita teleyrityksen.

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että uusi kiinteistö tai rakennus varustetaan nopeita laajakaistayhteyksiä tukevalla fyysisellä infrastruktuurilla verkon liittämiskohtaan saakka. Kiinteistöön tai rakennukseen on samassa yhteydessä rakennettava nopeita laajakaistayhteyksiä tukeva sisäinen viestintäverkko, joka täyttää 1 momentin vaatimukset.

Mitä 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös kiinteistön tai rakennuksen merkittävään, rakenteellisia muutoksia koskevaan peruskorjaushankkeeseen, jos kiinteistössä tai rakennuksessa ei ole nopeita laajakaistayhteyksiä tukevaa sisäistä viestintäverkkoa ja fyysisen infrastruktuurin ja sisäisen viestintäverkon rakentaminen peruskorjaushankkeen yhteydessä on rakennusteknisesti perusteltua.

Edellä 2 ja 3 momenttia ei sovelleta hankkeeseen, jonka kohteena on:

- 1) pientalo;
- 2) vapaa-ajan asunto;
- 3) julkisyhteisön omistama ja sen pääosin käyttämä rakennus;
- 4) rakennus, johon nopeita laajakaistayhteyksiä tukevan fyysisen infrastruktuurin ja sisäisen viestintäverkon rakentaminen olisi selvästi kohtuutonta rakennuksen käyttötarkoitus ja aiheutuvat kustannukset huomioon ottaen.

Viestintävirasto voi antaa määräyksiä:

- 1) viestintäverkkojen suunnittelussa huomioon otettavista verkkojen teknisistä ominaisuuksista ja suunnitteluun liittyvien asiakirjojen muodosta ja sisällöstä;
- 2) viestintäverkkojen teknisestä liittämiskohdasta;
- 3) nopeita laajakaistayhteyksiä tukevan kiinteistön ja rakennuksen fyysisen infrastruktuurin teknisistä vaatimuksista ja näiden vaatimusten sekä kiinteistön ja rakennuksen olemassa olevan sisäisen viestintäverkon suorituskyvyn todentamisesta;
- 4) muista 1 – 3 kohdassa mainittuihin verrattavista kiinteistön tai rakennuksen sisäisen viestintäverkon hallintaan vaikuttavista teknisistä järjestelyistä.

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2016 vp

249 a §

Teleyrityksen kiinteistön ja rakennuksen sisäistä verkkoa koskevat velvollisuudet

Teleyritys ei saa edellyttää, että yleiseen viestintäverkkoon liitettäväksi tarkoitettun kiinteistön tai rakennuksen sisäisen viestintäverkon rakentamista, asentamista tai ylläpitoa (*teleurakointi*) saa suorittaa ainoastaan teleyrityksen valitsema teleurakoitsija.

Teleyritys ei saa edellyttää kiinteistön tai rakennuksen sisäisen viestintäverkon liittämistä teleyrityksen viestintäverkkoon siten, että se rajoittaa kiinteistön sisäisten viestintäverkkojen hallintaa ja mahdollisuutta valita teleyritys.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 249 §:n 2 ja 3 momenttia sovelletaan kuitenkin vasta sellaiseen rakennushankkeeseen ja peruskorjaushankkeeseen, jota koskeva rakennuslupahakemus on jätetty 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

Helsingissä 11.3.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen ps
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Marisanna Jarva kesk
jäsen Jyrki Kasvi vihr
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Outi Mäkelä kok
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Satu Taavitsainen sd
jäsen Ari Torniainen kesk
varajäsen Teuvo Hakkarainen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula